

KODEKS ETYKI POLSKIEGO ZWIĄZKU KARATE TRADYCYJNEGO

uchwalony przez Walne Zgromadzenie PZKT w dniu 10 maja 2014 roku

Preambuła

„Podobnie jak gładka powierzchnia lustra odbija każdy przedmiot, który się przed nią znajdzie, i jak zaciszna dolina rozbrzmiewa najlżejszym nawet dźwiękiem, tak człowiek studiujący karate musi opróżnić swój umysł ze wszystkich złych i samolubnych myśli, by móc właściwie reagować na wszystko, co może napotkać na swej drodze.”

Gichin Funakoshi (za: Nakayama M., Dynamiczne Karate, Diamond Book, Bydgoszcz 1999, s. 11)

Karate tradycyjne wyrosło na kanwie staro japońskiej filozofii Budo. Budo jest drogą do wszechstronnego samodoskonalenia każdego praktykującego je człowieka, a zdecydowanie istotniejsze od detali technicznych są zasady i duch. Podążając drogą karate tradycyjnego jesteśmy spadkobiercami dawnych Mistrzów Budo i na nas ciąży obowiązek chronienia i przekazywania naszym następcom wartości zawartych w Budo takich jak honor, uczciwość, szacunek. Podstawowym drogowskazem są zapisane w Dojo Kun zasady, które są sobie równoważne. One to wyznaczają właściwe reguły zachowania dla każdego studiującego karate.

Współcześnie, trudno jednak lekceważyć fakt, że uprawianie karate tradycyjnego ma ważny wymiar sportowy. Dla wielu ludzi, tak rekreacyjne jak i wyczynowe uprawianie sportu stało się istotnym elementem życia. Należy jednak z całą mocą podkreślać, że współzawodnictwo i chęć zwycięstwa nie może przesłonić pierwotnych wartości wpływających z filozofii Budo i współistniejących zasad fair play, które są więcej niżli tylko przestrzeganiem wytyczonych reguł. Są one bowiem sposobem myślenia, obejmującym pojęcie przyjaźni, szacunku dla drugiego człowieka oraz ducha sportu jako drogi do doskonalenia i poznania jednostki ludzkiej.

Tytuł I. Przepisy wstępne

Art. 1. 1. Polski Związek Karate Tradycyjnego, we wszystkich relacjach wewnętrznych i zewnętrznych kieruje się zasadą:

- uczciwości i rzetelności,
- odpowiedzialności za słowa i czyny,
- profesjonalizmu i wysokich standardów pracy,
- zaufania i otwartości na współpracę,
- szacunku dla drugiego człowieka i poszanowanie jego godności oraz szeroko pojętej tolerancji,
- przestrzegania zasad fair play,
- szacunku i przywiązania do symboli,

2. PZKT jest zdecydowanie przeciwko:

- oszustwu,
- wywieraniu presji na drugiego człowieka w celu zmuszenia go do działań niezgodnych z jego wolą,
- dopingowi w sporcie,
- korupcji,
- dyskryminacji.

Tytuł II. Uczciwość i odpowiedzialność

Rozdział I. Przepisy ogólne

Art. 2. Uczciwość i odpowiedzialność są naczelnymi zasadami, którymi należy się kierować w podejmowanych działaniach. Zasady te dotyczą wszystkich: zawodników, trenerów i instruktorów, sędziów, działaczy, kibiców i sympatyków naszej dyscypliny. Wszyscy jesteśmy jednakowo odpowiedzialni za budowanie pozytywnego wizerunku karate tradycyjnego w naszym kraju i poza jego granicami.

Rozdział II. Zawodnicy

Art. 3. 1. Każdy zawodnik powinien mieć świadomość, że jedynie pełen profesjonalizm, uczciwa i ciężka praca treningowa są drogą do sukcesu.

2. Zawody sportowe rozgrywane są wedle jasno określonych zasad, do przestrzegania których zobowiązani są wszyscy uczestnicy współzawodnictwa. Zawodników zobowiązuje się do przestrzegania reguł fair play. Rywalizacja sportowa ma odbywać się w atmosferze przyjaźni, dalekiej od agresji i złości. Dążąc do zwycięstwa w walce, zawodnik nie może wykorzystywać niedozwolonych środków (doping) i metod tj. matactwo, symulanctwo, wywieranie presji poza matą, wykorzystywanie nieuwagi sędziów. Każde tego typu zachowanie będzie oceniane nagannie i karane wedle przepisów.

3. Ze szczególną odpowiedzialnością zawodnik będzie traktował swoje obowiązki wynikające z bycia członkiem kadry narodowej oraz reprezentacji kraju, a w szczególności będzie aktywnie uczestniczył w zaplanowanym procesie szkoleniowym, dbał o wykonywanie niezbędnych badań i testów.

Rozdział III. Sędziowie

Art. 4. 1. Sędziowie w swojej pracy zobowiązani są do ferowania werdyktów obiektywnie, sprawiedliwie, kierując się zasadą bezstronności i przyjmując pełną odpowiedzialność za podjęte decyzje.

2. Sędziowie powinni pamiętać, że stanowią gremium autorytetów wpływających na postawy młodych ludzi uprawiających karate tradycyjne, ich motywację do treningu i udziału w rywalizacji sportowej. Z tego też względu wydawane przez nich werdykty powinny być podejmowane wysoce rozważnie. Sędziowie nie będą traktować w sposób uprzywilejowany zawodników, dla których są także trenerami, będą wystrzegać się kierowania w podejmowaniu decyzji utrwalonym stereotypem na temat rywalizujących zawodników, nie będą także ferować werdyktów kierując się jedynie posiadaniem przez zawodnika stopniem.

3. Sędziowie zobowiązani są do ciągłego podnoszenia swoich kwalifikacji korzystając z wiedzy autorytetów, swoich kolegów oraz uczestnicząc aktywnie w kursach i seminariach.

4. Błędy sędziowskie wynikające z niewiedzy i braku umiejętności są wyrazem braku odpowiedzialności za swoje działania i złamaniem zasady uczciwości wobec rywalizujących zawodników. Sędzia, który rozpozna takie postępowanie powinien niezwłocznie zwrócić uwagę mylącemu się sędziemu, a w następnej kolejności sprawę przedstawić sędziemu głównemu.

Rozdział IV. Trenerzy / instruktorzy

Art. 5. 1. Kluczowe znaczenie w procesie edukacji młodego zawodnika ma osoba jego trenera/instruktora. Nauczyciel powinien swoją postawą budować autorytet i stanowić przykład dla młodego człowieka. Dlatego też instruktor powinien nieustannie dążyć do podnoszenia swoich umiejętności, swojego warsztatu szkoleniowego oraz dbania o własną sprawność i poziom techniczny. Każdy nauczyciel powinien dbać o dobro i bezpieczeństwo swoich uczniów, traktować ich z szacunkiem, oceniać ich postępy uczciwie i sprawiedliwie, nie wykorzystywać swojej pozycji trenera do osiągnięcia celów osobistych, przede wszystkim unikać jakiegokolwiek intymności w kontaktach z podopiecznymi.

2. W relacji z Rodzicami swoich zawodników instruktor respektuje ich prawa rodzicielskie oraz rzetelnie i uczciwie informuje ich o postępach zawodnika, problemach i niepokojach budując jednocześnie płaszczyznę do współpracy.

3. Każdy instruktor aktywnie występuje przeciwko zjawisku dopingu w sporcie, używania alkoholu, nikotyny i innych szkodliwych substancji oraz postawom niegodnym karateki.

4. W poczuciu odpowiedzialności za jakość i wysoki standard treningów karate tradycyjnego służy radą i pomocą mniej doświadczonym kolegom. W przypadku dostrzeżenia błędów w pracy instruktorskiej lub wychowawczej innego instruktora swoje uwagi przekazuje w pierwszej kolejności zainteresowanemu, a w przypadku nieskuteczności takiej interwencji przekazuje sprawę do właściwych organów związku. Instruktor szczególnie ostrożnie wyraża opinie na temat pracy innego instruktora, nie dyskredytuje go w oczach swoich podopiecznych. Jeżeli nie przewiduje tego

wcześniej ustalony plan szkoleniowy, żaden instruktor nie podejmuje współpracy z zawodnikiem będącym podopiecznym innego trenera i klubu, bez zgody tego trenera i zgody tego klubu.

Rozdział V. Egzaminatorzy / Organizatorzy egzaminów

Art. 6. 1. Każdy egzaminator podejmując się oceny mentalnego i technicznego przygotowania ćwiczącego do posiadania określonego stopnia powinien zadbać przede wszystkim o wysoki poziom własnych umiejętności.

2. Egzaminy na stopnie może przeprowadzać jedynie osoba, która posiada uprawnienia egzaminatorskie i dysponuje odpowiednią wiedzą.

3. Egzamin powinien być przeprowadzony zgodnie z przepisami, w sposób obiektywny, merytoryczny i sprawiedliwy. W tym celu egzaminator powinien współpracować z organizatorem egzaminów. Po zakończeniu egzaminu organizator wspólnie z egzaminatorem powinien przygotować protokoły, które wraz z opłatą powinny trafić do rejestracji przez PZKT.

4. Każde wykroczenie przeciwko tym obowiązkom, a w szczególności fałszowanie danych, defraudacja opłat egzaminacyjnych, nieterminowość w przekazaniu informacji, prowadzenie egzaminu przez osobę nieuprawnioną są złamaniem zasad etycznych oraz czynem niedozwolonym karanym wedle przepisów prawa.

Rozdział VI. Działacze

Art. 7. 1. Osoby zajmujące stanowiska w organach związku, związków okręgowych, klubów oraz pracownicy tych organizacji zobowiązani są do zachowania najwyższych standardów podejmowanych działań na rzecz rozwoju i promowania karate tradycyjnego w kraju i za granicą. Wszystkie te osoby cechuje świadomość odpowiedzialności za podejmowane działania wobec ćwiczących, rodziców, partnerów, sponsorów.

2. W relacjach zewnętrznych i wewnętrznych działacze unikają sytuacji stwarzających podejrzenie korupcji, wywierania jakiegokolwiek presji i nadużywania władzy. Dbają o poprawność sporządzanych dokumentów, wystrzegają się poświadczania nieprawdy czy zatajania faktów mogących mieć wpływ na istotne dla środowiska sprawy.

3. Każdy, kto podejmuje wspomniane działania łamie normy etyczne i naraża się na poniesienie konsekwencji prawem przypisanych.

4. W relacjach z pracownikami i współpracownikami kierujemy się zaufaniem, życzliwością i otwartością. Akceptujemy fakt, że w procesie realizacji różnorodnych projektów możliwe są pomyłki i potknięcia, dlatego też zwracamy na nie uwagę dając jednocześnie szansę na korektę i poprawienie błędu nie dyskredytując współpracownika i jego kompetencji.

5. Będąc organizatorami imprez sportowych jesteśmy odpowiedzialni za bezpieczeństwo jej uczestników oraz właściwe ich przeprowadzenie i zabezpieczenie.

6. W relacji z mediami kierujemy się dobrem naszej dyscypliny i osób w niej uczestniczących, przekazujemy informacje rzetelne, sprawdzone i jednoznaczne.

Rozdział VII. Kibice

Art. 8. Każdy, kto znajdzie się jako kibic podczas rozgrywania zawodów bierze na siebie odpowiedzialność za postrzeganie naszej dyscypliny przez osoby postronne. Zachowanie kibica musi być kulturalne, pozbawione brutalności i agresji, powściągliwe w słowach i gestach, niosąc jednocześnie radość i pozytywne emocje związane ze sportową rywalizacją.

Tytuł III. Szacunek do ludzi

Rozdział I. Przepisy ogólne

Art. 9. Przyrodzoną i niezbywalną właściwością każdego człowieka jest jego godność, a z nią związany jest nierozzerwalnie szacunek dla jednostki ludzkiej. Szacunek ten przejawia się we właściwym traktowaniu człowieka przez człowieka z uwzględnieniem jego uczuć i emocji. Każdy, kto związany jest z karate tradycyjnym obowiązany jest szacunek drugiemu człowiekowi.

Rozdział II. Zawodnicy

Art. 10. 1. Zawodnicy zobowiązani są do okazywania szacunku swoim Mistrzom i Nauczycielom. Z wdzięcznością za ich zaangażowanie, mądrość i wiedzę powinni dawać przejawy swojego szacunku z zachowaniem etykiety i tradycji. Zawodnik nie powinien w żadnym wypadku dyskredytować swojego nauczyciela i lekceważyć jego osoby. Rozpoczynając pracę z nowym trenerem zawodnik ma obowiązek w sposób profesjonalny, określony odpowiednimi przepisami zakończyć współpracę z dotychczasowym opiekunem.

2. Wszyscy ćwiczący winni są szacunek swoim kolegom, z którymi dzielą trud treningu oraz swoim przeciwnikom w czasie rywalizacji sportowej. Szacunkiem należy darzyć sędziów, nie podważać ich werdyktów, pamiętać, że sędzia jest również nauczycielem i mistrzem. Mając świadomość tego, że jako uczestnik widowiska sportowego zawodnik jest dostarczycielem atrakcji dla kibiców, których obecność na trybunach wspiera zawodników, także im winny jest szacunek. Estymą należy darzyć działaczy, których praca stwarza warunki rozwoju dla zawodników, wspiera proces szkolenia i zabezpiecza go organizacyjnie.

Rozdział III. Sędziowie

Art. 11. 1. Godność sędziego niesie ze sobą wyjątkowy prestiż, ale także szczególne obowiązki. Każdy sędzia karate tradycyjnego ma bezwzględny obowiązek znać przepisy, według których rozgrywane są zawody sportowe. Standardy pracy oraz postawa sędziego powinna budzić zaufanie kolegów, zawodników, władz sportowych oraz wszystkich innych uczestników wydarzenia sportowego.

2. Każdy sędzia wykonuje swoje obowiązki zgodnie z zachowaniem zasad fair play. Każdy sędzia winien jest szacunek innemu sędziemu pamiętając, że jest członkiem sędziowskiej społeczności, z którą powinien się identyfikować. Sędzia szanuje zawodników oceniając ich w sposób merytoryczny i bezstronny. W sytuacji zawodów od sędziego wymaga się cierpliwości, uprzejmości, właściwego reagowania na dziejące się zdarzenia. Sędzia nie powinien kpić z zawodnika, który poniósł porażkę, ani ośmieszać go w oczach innych. Sędzia, któremu stan zdrowia czy też kondycja fizyczna lub psychiczna nie pozwala na pełnienie rzetelnie swoich obowiązków powinien niezwłocznie powiadomić o tym sędziego głównego i poprosić o zwolnienie go z wykonywania pracy. Sędzia powinien szanować trenerów/instruktorów, których wiedza i umiejętności pozwalają osiągnąć wysoki poziom sportowy zawodnikom. W szczególności sędzia powinien w sposób bardzo ostrożny wypowiadać się na temat pracy instruktorów i nie poddawać w wątpliwość ich kompetencji.

Rozdział IV. Egzaminatorzy / Organizatorzy egzaminów

Art. 12. Organizator egzaminu powinien zadbać o bezpieczne i sprawne przeprowadzenie egzaminu. Egzamin powinien odbywać się w warunkach niewłaczających godności zdających i ich Rodziców. Egzaminator powinien traktować zdających z szacunkiem, sprawiedliwie, być wobec nich cierpliwy, wyrozumiały i kulturalny. Szczególną troską powinien otoczyć najmłodszych, mieć także na uwadze stres towarzyszący każdemu sprawdzianowi. Oceny powinny wynikać z prezentowanych umiejętności, które są weryfikowane w treningu i podczas zawodów sportowych. Po zakończonym egzaminie każdy zdający powinien otrzymać od egzaminatora jasną i obiektywną informację o swoim egzaminie.

Rozdział V. Trenerzy / Instruktorzy

- Art. 13. 1. Trener/instruktor podejmując się procesu szkolenia zawodnika będzie wykonywał swoje obowiązki zawsze za zgodą zainteresowanego lub jego Rodzica.
2. Trener ma obowiązek traktować swoich podopiecznych z należyтым szacunkiem, uczciwie i sprawiedliwie. Pamiętając, że uprawianie sportu ma być przyjemnością będzie akceptował prawo zawodnika do własnej, wolnej decyzji w sprawie udziału w sporcie. Będzie dbał o pozytywne emocje i motywację do uprawiania karate tradycyjnego, w szczególności nie będzie wykorzystywał nadmiernie eksploatujących metod treningowych, będzie wzmacniała poczucie własnej wartości w zawodniku tak aby osiągnął pożądaną poziom. Zawodnik zawsze powinien być w centrum uwagi instruktora, a relacja między nimi opierać się powinna na zaufaniu i poczuciu bezpieczeństwa.
3. Instruktor winien jest szacunek Rodzicom zawodnika, którzy w pełnym zaufaniu powierzają mu swoje dziecko. Dlatego też powinien udzielać im rzetelnych informacji oraz współpracować z nimi w procesie wychowawczym.
4. W swojej relacji z zawodnikiem instruktor powinien uwzględniać poziom rozwoju swojego podopiecznego.
5. Instruktor będzie akceptował i szanował sędziów i ich rolę w prowadzeniu zawodów zgodnie z zasadami fair play, a także innych trenerów i klubów, w szczególności nie będzie działał na ich szkodę. Każdy trener/instruktor będzie wspierał swoich kolegów, identyfikując się z własnym środowiskiem zawodowym.

Rozdział V. Działacze

Art. 14. Wszystkie osoby pracujące na rzecz karate tradycyjnego powinny szanować swoich współpracowników i partnerów, zawodników i sędziów, kibiców i sympatyków ponieważ tylko w atmosferze szacunku i przyjaźni możliwe jest efektywne działanie na rzecz rozwoju naszej dyscypliny. Zarówno w relacjach wewnętrznych jak i zewnętrznych potrzebna jest cierpliwość i wyrozumiałość. Pamiętać należy przede wszystkim, że w centrum naszego zainteresowania jest drugi człowiek i troska o jego dobro powinna być w tych relacjach kluczowa. Planując działanie szkoleniowe czy organizacyjne nie należy traktować zawodników i sędziów jako narzędzi do wykonania zaplanowanych projektów, ale mieć wzgląd na ich potrzeby i zobowiązania poza sportowe. Wysokie standardy pracy i tworzenie doskonałych warunków do sportowego rozwoju dla wszystkich uczestników tego procesu są wyrazem szacunku dla ludzi podejmujących trud treningowy i rywalizacyjny, który procentuje szacunkiem i uznaniem dla wszystkich działaczy i pracowników organizacji sportowych.

Rozdział VI. Kibice

Art. 15. Także kibice obowiązani są do poszanowania wszystkich uczestników współzawodnictwa, a w szczególności zawodników, sędziów i organizatorów zawodów. Każdy kibicujący powinien unikać obrażania gestem lub słowem kogokolwiek, nagradzać brawami czy owacją wyjątkowe akcje sportowe. Wyrazem szacunku są oklaski nie tylko dla zwycięzcy, ale także dla pokonanego. Kibic powinien doceniać zaangażowanie organizatorów imprez sportowych w starania stworzenia wspaniałego widowiska i wyjątkowej atmosfery. Wszystkie zachowania chuligańskie i nie kulturalne są zachowaniami nagannymi i nie etycznymi.

Rozdział VII. Przepisy końcowe

Art. 16. Wszyscy bez wyjątku zobowiązani są do wystrzegania się postępowania lub wygłaszania opinii, które niosą ze sobą treści dyskryminujące człowieka ze względu na światopogląd, religię, kolor skóry, orientację seksualną, płeć czy pozycję społeczną.

Tytuł IV. Szacunek i przywiązanie do symboli

Rozdział I. Przepisy ogólne

Art. 17. 1. Szacunek dla symboli narodowych jest prawem i obowiązkiem każdego Polaka. Otaczanie czią flagi i godła oraz szacunek dla hymnu narodowego jest wyrazem naszej tożsamości narodowej. Zachowania, które znieważają te symbole są wysoce naganne, obrażają uczucia innych współobywateli, są także występkiem karanym według przepisów prawa.

2. Wszyscy podążający drogą karate tradycyjnego powinni pamiętać także, skąd wywiodło się karate i równym szacunkiem otaczać symbole narodowe Japonii. Tym co nierozzerwalnie związane ze studiowaniem karate jest tradycja Budo, którą kontynuujemy, etykieta Dojo, sposób zwracania się do Nauczycieli i Współwiczających.

3. Każdy zawodnik, sędzia, instruktor, egzaminator winien jest szacunek dla karate-gi, a także dla stroju reprezentacyjnego, szczególnie jeśli nosi na piersi znak „Orła Białego”. Dla każdego uczestnika sportowej rywalizacji oraz pozostałych członków ekip sportowych reprezentowanie naszego kraju na arenach międzynarodowych jest specjalnym wyróżnieniem i dumą. Znak „Godła” na kimonie świadczy o przynależności do reprezentacji naszego kraju na zawodach najwyższej rangi. Dlatego też wykorzystywanie reprezentacyjnych strojów i znaków na imprezach sportowych podczas których dana osoba nie pełni funkcji reprezentanta kraju jest nie etyczne i zakazane. Szczególnie naganne jest wykorzystywanie znaków reprezentacyjnych przez osoby do tego nie uprawnione np. takie które utraciły status reprezentanta.

4. Wyrazem szacunku dla karate-gi jest dbanie o jej stan i czystość. Każdy student karate powinien wyglądać schludnie by nie obrażać Mistrza i współwiczających. Z pokorą i zrozumieniem każdy karateka bez wyjątku przyjmuje zasady obowiązujące w Dojo, które powstały przed wiekami i obowiązują do dziś. Dzięki nim tłumiony jest nasz egoizm i indywidualizm, budząc jednocześnie motywację do ciężkiej pracy i męstwo. Każdy uprawiający karate tradycyjne powinien stosować zasady etykiety. Naturalnym zachowaniem dla każdego studenta karate jest ukłon skierowany do Nauczyciela i partner treningu, które są wyrazem szacunku i wdzięczności. Każdy powinien pamiętać także o szacunku dla pierwszych Mistrzów oddając ukłon w kierunku wizerunku twórcy stylu. W czasie medytacji każdy ćwiczący powinien być skupiony i spokojny. Równie istotne jak szacunek dla ludzi jest także szacunek dla samego miejsca, w którym zgłębiasz mądrość Budo, dlatego też przestrzegaj określonych zasad i regulaminów. W czasie treningu każdy adept z uwagą powinien słuchać swojego Nauczyciela i stosować się do jego poleceń bo to on jest przewodnikiem na drodze do mistrzostwa. Zachowaniem nie etycznym i nagannym jest lekceważenie etykiety, Nauczyciela i partnerów treningu przejawiające się łamaniem określonych zasad czy pogardą wyrażaną słowem i gestem.

5. W czasie trwania zawodów sportowych wszyscy uczestnicy winni są zachować określone zasady wynikające z tradycji w szczególności z powagą uczestniczyć w ceremoniałach, okazywać szacunek sędziom i rywalom. Zawodnicy powinni z pokorą przyjmować sędziowski werdykty, akceptując gorycz porażki, sędziowie zaś prowadzić zawody bezstronnie i sprawiedliwie z należyтым szacunkiem traktując rywalizujących zawodników. Każde złamanie etykiety będzie karane według przepisów.

6. Także kibice winni są szacunek symbolom narodowym krajów uczestniczących w imprezach sportowych oraz wynikających z utrwalonej tradycji zasadom etykiety i ceremoniału.

Tytuł V. Przepisy końcowe

Art. 18. Wszyscy jesteśmy odpowiedzialni wobec przyszłych pokoleń za jakość naszej dyscypliny, jej postrzeganie, a może nawet istnienie. Dlatego też, aby karate tradycyjne nie stało się jedynie wyrazem ekspresji ruchowej powinniśmy głośno i wyraźnie mówić o trwających przez wieki zasadach filozofii Budo, nawiązywać i promować wśród młodzieży idee fair play, krzewić dobre wzorce i właściwe postawy.